

บทละครอิง

เวียงควา น้ำเหว

(แปลจากพระศรี)

สำหรับละครหลวงนฤมิตร

ว. ศก ๑๓๐

โรงพิมพ์กองทัพอากาศ

บทละครเรื่อง

เรื่องคว้าน้ำเหลว

หรือไปประพจน์พจน์, นพพร
(ผู้ปากพระศรี) ๒๔๐๔

ตำหรับละครหลวงนฤมิตร

ร. ศก ๑๓๐

โรงพิมพ์ของสุโขทัย

เลขที่๑

เลขที่๒

๘๙๕.๙๑๑๒
๙๘๓๔ ป.๑

เลขที่๓/๔๕๖๗๘

๒.๑๒๒๖๓/๔

๖. ๕๕๕

บทละครเรื่อง เรื่องความไม่เหลว ?
(พระศรี รจนา สำหรับบรรดกรหลวงนฤมิตร. ศก ๓๓๐)

ตัวละคร

- ๑ นายจกถนายโรง อายุ ๒๘ ฉลาดมีความรู้
รักประเพณีแต่สเพร่าใจง่าย
- ๒ ชุนชวงวิไลย์ ลูกจกถแหวไรคนละบิคา
มารดาอายุ ๖๘ ฉลาดไหวพริบ มีความรู้รอบ ค้าน
- ๓ ครูแฉบพิเพกบิคารทวย อายุ ๕๘ โดภๆ แดๆ
& ชุนอินทร์ บิคาฟ้างแพว อายุ ๖๓ กรมการรู้อย่างเก่า
- ๕ หลวงไกรธาศ์ สหายจกถ อายุ ๓๕
- ๖ อ้ายโตงก บ่าวครูแฉบ อายุ ๔๘ เขลาๆ
- ๗ อ้ายเม้ง บ่าวชุนชวง อายุ ๓๖ ทดิงๆ
- ๘ เรไร นางเอก หลานชุนชวง ถูกพี่ตูกน้อง
จกถ อายุ ๓๓ ถึง ๓๖

๒ หองถก

๘ ระทวย บุตรีครูแดง อายุ ๑๘ นกาดเฒ่ามาก

๑๐ พ้างแพว บุตรีขุนอินทร์ อายุ ๒๓ นกาด

อย่างชาวบ้าน นอก

๑๑ คุณแม่พา ภรรยา ขุนอินทร์พิศณุโลก อายุ ๕๗
แปดเหลี่ยมแปดคม

๑๒ ยายเท็ก บ่าวคุณแม่พา อายุ ๗๐ หองๆ

๑๓ นางสิ่ว บ่าวขุนชวง อายุ ๑๗ เล็กๆ
ยังมีลูกจ้างครูแดง อีกคนหนึ่ง

ชุดที่ ๑ (หองถก) ฉาก ในเรือนครูแดง
ตัว ถกรมรทวย นั่งพูดอยู่กระนายจกถที่เคี้ยงเพดาราตรี
เต็อนรูป

ฉน ๑ (จกถ) พุทไร้รทวย, นกช่วย, ชู้วิตได้
ให้ขึ้นใจ, ถักคำ, อย่าทำเดย ในคั่น, ฤาไม่มี, ฉาโดย
เดย เตี้ยแรงเอ่ย, ช้อนวอน, ช้อนธารมณ หมดชั่วฮาม,

คว้าน้ำเหลว?

๓

คราวอะไร, ก็ไม่รู้ ไข่ต้ม ๆ, แขนงู, หวังสูงส่ง หด่อน
ฉวยฉัตร, ทั้งให้พิศ, วิชาศกรม พุทธม, เท่านั้น, ฤาษณ์โค
(รทวย) ไม่กตัญญู, บอกคตอง ๆ, คตองว้ง พ่อ
ก็คตง, หองกัน, ตันไม้ไหว คตงก็เปน, หึงดกร, ฉวยร้อน
ใจ จะขึ้นชื่อ, ถือไป, ว่าไม่ดี (จงกต) ถ้ากระนั้น, รักฉัน,
ทำไมเล่า (รทวย) อยากรักเขา, ละก็แฉ่ง, แฉ่งเลี้ยคต
หนังสือหนังสือ, ฝากมา, ทำไมมี ใจคต, มิตรฉัตร, มิตร
ใจ (จงกต) ฉัตรคต, คต จะเหี้ยม, คตเปนคต
เขาคตคต, คตคต, ขาย หน้าใหม่ (รทวย) ฉันจริงละ,
จะมายั่ว, ฉันคตใคร ฉะจะให้, ตามเร, เปนเตเร (จงกต)
หด่อนคต, ใจหึง, จริง ๆ บ้าง อย่าเขาอย่าง, เก่าแก่,
กต คตเลี้ย หึงกับขาย, ก็คตหมาย, เปนฉัวเมีย
เขาคตเร, อยุ่ทำไม, ก็ไม่รู้ (รทวย) ไหนคุณว่า,
วิชาอย่าง, เปน ข้างเขียน ถัวจะ เรียง, ให้คต, เล็ก

๔ หดงดกร
มีคู่ นี่ข้างเขี่ยน, ฤาจะเรียน, เปนเจ้าชู้ ผิดคำครุ,
ใหม่ชะคุณ, วุ่นจริง ๆ ทั้งท่านขุน, คุณดง, มั่งปดุก
ฝั่ง ท่านเกดียตขัง, นกอยู่, ซาติผู้หญิง เดียวจะ
ตาม, ห้ามทอง, ชักทวงตึง ไส้ยฉันทกรัง, ใจรย่อ, เหลือ
ขอขอ (จงกต) ไช้วัยวัน, พันปี, ฟังมีช่อง ดูแบบ
ย่อง, ถึงรทวย, ด้วยเผยอ รุ่งหุ, ทรูแดดบ, แอบมาเจอ
ก็ยอมเทอ, ตามที่, คัดถามัด (รทวย) ใครเขี้ยวเขี้ยว, แผ่น
มา, ว่าวัยอย่าง เขาแต่ข้าง, เหตุใหญ่, ไม่ให้ผิด ไช้
ไม่รัก, แคค้องพัก, มัดทยัด พุดหวัด ๆ, ละจะมัน, เขา
สัญญา (จงกต) ก็หัดอนเตา, เข้าใจ, โถงผิด คุณดง
คิด, แคคี้, หนีกับว่า เกดียตผู้หญิง, ละที่จริง, ยิง
เม็ดตา หัดอนเปนหลาน, สไฟ้ถั่ว, จะปรานี มันเชื้อ
ฉิน, สัญญา, วาจาฉัยย์ อย่างบัก, บิดเบือน, เจื่อนใจหนี
ท่ากรทวย, ม้วยมิด, ชัดชัด ได้จ้, ขึ้นใจ, เมื่อนได้เพชร
(รทวย) คุณจงกต, คนนี้, ฉัดอเถาะ ข้างเหลือเพราะ, นำ

คว้าน้ำเหลว?

๕

เชื่อ,จะเหลือเค็ด (จงกต) เพราะจริงใจ,พูดอะไร,มิใช่เท็จ
ขออย่าผิด,ให้มันเกิน,เชิญสัญญา ฯ คำ เจริญ (เกี่ยว
พาด และต้อง รทวย ก็รัก แต่เจ้ามาร ยาบ้องบัด จง
กตก็วิ่งวอนพาด หวาด ร่วง พ้อพาด เลี้ยง คน ช้าง
ใน เรียก รทวยก็ไล่ตีว่าร้อนนั่งเด่น พัว พันกัน
หนักเข้าทุกที ว่าถ้า รทวย สัญญา ตกลงแล้วจะให้
แหวนมัน แดจะมาขอ พ้อไม่ให้ละจะพาหนี รทวย
หัวร่อเก้อ ๆ จง กตก็ยิ่งรุกแค้น)

บุหร่ง ๑ (ถูกคู่) ดาว รทวย, ขวยเข็น, ต่เท็นตวาคี
กำปนาท,เด่นให้ ฝน,จิตร ชันฉ่า จงกลหนุ่ม,กลุ้มกำหนัด,
อติชรา เฝ้าฉอฉอน,วอนว่า,ฝากอาไโดย ดาวต๋อน,
ต้น ทรวง, หม่อง ระทึก หม่อม สอ๊ก, ชิดนาง, ห่างไม้ไผ่
ดาว รทวย, รทวยกร, สักซันใจ พาดโอบไหล่, หม่อม น้อม,
ถนอมเคียง ซาติเจ้าชู้, ฐู๋เซ้ง, ตำเร้งรัก มิแพ้พิท,
หวี หม่อง, พังตู่เสี้ยง กอกรูบซิด, อิดฮาย, ซม้ายเมี่ยง

๖

หตงตคร

ค้อยเอนเอียง, ภาทกรอิง, นิ่งอยู่นาน ๑๖ คำเจรจา (ครั้น
จงกลตำนี้ ก็ยืมสัตว์ต ขณะนั้นเสียงครูแฉลบ กัด
จากบางคอเฉียงคุด ไอ้ จงกลว่าพรุ่งนี้ จะฝากแหวน
มาค้ำก่านัด จนตายไม่หายรัก แล้ว ก็แผ่นแสบข้าง
ประตู รทวยก็วิ่งเข้าไปข้างใน ครูแฉลบคุด
โผเข้ามาว่าไม่ต้องห่วงเลยลูกสาว นักเตงเลื้อรู้เต็ม
ตัวทันเจ้า ชู้ ไม่ว่าหน้าไหน ใครแอบมาเกี้ยวเป็น
จับมัดทองให้บอม พอดับพ่อ จงกลหัวเราะเยาะให้
โคคเข้าโรง ข้าย โทงกยทของนามันว่าผีหลอก เห็น
ราวกะคน)

ปีติมาน

ชุดที่ ๒ (ร้อนใจ) ฉากในห้องหอในขุนนางเวงวิไล
ตัวตคร มีท่าม ขุนนางทอดตัวพิงเก้าอี้ เอ้ เอ้ เต หรี ตา อยุ่
ถึงโลก ๑ (ถูกคุด) ขุนนาง, นักเตงเก่า, คนเหลา
สิด เจ้าความคิด, เค็มจ, ไม่มีบ้าน ยังไม่แก่, แต่ทำ,

คว้าน้ำเหลว?

๗

เดชาการ เหมือนอาจารย์, คร่ำเครียด, ผลไม่เป็น เมีย
ไม่มี, ลูกไม่มี, มีเงินอยู่ ขึ้นบ่าวไพร่, ใครเจ้าชู้, คอยชู้
เจริญ ใช้น้ำร้อน, ย้อนปลอบ, ชอบน้ำเย็น ปรวน
ให้เห็น, อยู่มี, หือไม่มี ๕ คำเจรจา (ขณะนั้นนายจง
กต เมืองเข้ามาเยี่ยมของ ๆ ท่านขุนเห็น กวักมือ
เรียกเข้ามานั่งเก้าอี้)

อมเมียด ๑ (ซเวง) ข้าหาข้าหา, ใจมาหา, ดุจแต่
เข้ คัดเจ้า, หน้หน้, พักที่ ทุกกิจการ, ในโลก,
เหมาะโชคดี ลงมีศรี, รับร้อน, ก่อนเข้าปลา คนชรา,
หน้าโรย, ไม่ โหยหิว แต่มักคิด, บิดพลัด, นังนี้หน้า
ข้างคนหนุ่ม, ขยับต่นก, ทุกเพศา ดุจเคยมา, มากนัก, รัก
กะเงิน ต้องเลือกเอา, อย่างหนึ่ง, ตั้งทั้งคู่ นั้นแดครู,
นั้นแดบา, ท่านว่าเป็น ใคร จะอยาก, ยากจน, ทุกคนเคิน
แต่เพราะเงิน, เลือเลือก, จึงแปลกกัน ๖ คำ เจรจา
(หदान ถัดนี้ว่า ใจผมต้องการทั้งคู่ ไม่ปดคุณดู)

๘ ร้อนใจ
ปลดไม่ไหวคิดถึงบุญคุณเตียงมาแต่เนิ่นย ฝนได้มันผู้
หญิงไว้แล้วคิดจะแต่งงาน เฉพาะพอมมีโอกาส ยัง
อาจจะหลุดลอยได้ เว้นไว้แต่ได้ฉันกตเวทีย อะไร
ให้เป็นหลักมันยิ่งกว่าสักแต่ว่าวาจาเท่านั้น ผมหมาย
ความจำผมรักเขา ผมต้องการเขา แต่ยังไม่ใช้ แต่
ผมคนเดียวหาไม่ได้ ผมต้องขอให้เขามา สักวง
เขาจะได้ได้เหมือนต้นบุญแก้หัวใจ ที่จริงผมมา
กราบทั่วทั้งชายฝั่ง ๆ เพราะมาขอพึ่งเงินคุณลุงสัก
๕ ชั่ง ผมได้ใจจะกราบทั่วทั้งคืนทั้งวัน และคอยเบียด
ในไม่สู้ช้านัก)

หงุดหงิด ๑ (ขเวง) คุณ พระช่วย, คุณ พระช่วย,
ผอเข้าหลอด พ่อหลานแก้ว, เอาการ, เทียวหลานขวัญ
ใครๆ, อื่นไหน, นึกไม่ทัน ถึงคนไหน, ก็คนนั้น, ชื่อ
มันนี่ (จกต) ผมนี้กลัว, นำคุณลุง, จะพ่วงทราบ ฤา
ใครกราบ, เบี่ยนแน่, เบี่ยนแม่นี้ คือรทวย, ชื่อกระฉ่อน, ตกรด

คว้าน้ำเหลว?

เป็นบุตรี, ครูแดง, แกมดำเพ็ง เป็นคนสวย, สุกอย่าง,
เป็นนางเอก ผมทวยเบ็ก, ทวายเช่น, คงเห็นเก่ง เป็น
บุญผม, ส้มใจ, หาไม่เจิง คนเต็งๆ, เก่งเจ้าหัดชน, ออก
ว่อนไป (ชเวง) คุณพระช่วย, คนสวย, ที่เจ้าว่า มีฉายา, พ้า
แดง, แปดสิบไร่ไหม เป็นตัวดี, ชื่อดำ, หูตาไว เคยเล่น
ใน, โรงละคร, คอดโคนี้ คนเช่นลุง, พงพ, บางทีผิด มีอีก
ที่ด, ถักขู, อยู่กะที่ มีถักดัก, นกต, งูรที่ หนังสือที่, หลาน
ทั้ง, มันยิ่งสูง หอมน้ำอบ, คดบจุมก, ทายถูกกรัง เรื่อง
ผู้หญิง, ดงเค้า, เจ้าหญิง อ้อ ๆ ๆ, ไม่ใช่ชื่อ, เรื่องหอม
พุง เรื่องห้าซ้ง, คดงย่ง, ชื่อหวานทอง เหมาะๆ ๆ, ถูก
ปะเหลาะ, เกาะปอกดอก (จกกด) ใครจะปอก, ดอกผม, ผม
คดง ๆ (โกรธๆ) ไปรดกอนคำ, เหลวรดคำ, ถ้าคนของ
มีควารอง, ตูถูก, หัดชนถูกร ๑ คำ เจรจา (ลุงว่ากอน
คำจริงไม่ได้ เงินแปด ๕ ซึ่งก็ต้องมีความเห็นบ้าง ข้าว่า
เจ้าถูกปะเหลาะปอกดอก ก็คงรู้กันวันหนึ่ง เทวดา

๓๐

ร้อนใจ

ตั้งหน้าตั้งตาหน้าผู้หญิงจนได้คนดี ข้าของ
มานาน ตัวเองก็เคยแต่งงานมาก่อนเจ้าเกิดเสียอีก ถ้า
พูดตรง ๆ ข้าควรจะเตือนสติเจ้าให้รู้สำนึก ข้าเชื่อ
ว่าเขารักเงิน ไม่รักเฉพาะผู้ชายคนไหนหมดทั้งโลก
แต่เสียเวลาเจ้าตกลงเสียแล้วว่าเป็นตาย จะอยู่กะเจ้าหัดนอน
ทั้งวิชาช่างเขียนต้องการแค่ ๕ ชั่ง คราวก่อนไม่ซำ
ก็ ๕ ชั่ง ข้าให้เพราะหวังว่าจะได้รูปเข้ากรอบ แขน
สักแผ่น แต่เดี๋ยวนี้เห็นจะเลิกละคงรักเสียแล้ว
เห็นแต่สนุกทันตาซำรู้อะไรบางสิ่งหนา เจ้านอนใน
กลางคืนปั่นเข้าใจกระจำงๆ ยัง เหตุฉนั้นข้าจึงไม่คบค้า
ผู้หญิง แต่ตามใจ ทั้งเจ้า ทั้งข้า ถ้าเจ้าไม่แต่งกะคน
ที่ข้าพอใจ ข้าก็จะ ! อะแฮ่ม ! ทำตามใจข้าบ้าง)

ชกโครง ๑ (จงกล) ไต้ท้าวช้าง, ขวางข้อ, มรดก
ถึงจะยาก, ฤาษี, ไม่งกขู่ ถึง ห้าชั่ง, หวังปอง, กัดของ,

คว้าน้ำเหลว?

๓๓

ไม่ค้าชู, หลานแก้ว, ก็กลัวไป (ขณะนั้นเรไรก็เข้ามาเจอ
ลุงก็ขงักว่า) พี่จงกต, ยังไงวน, มาอยู่ที่นี่ เขาบอกก็,
เรไร, ไม่เชื่อได้ นี่เรื่องราว, อะไรกัน, ชันต์สุดใจ ทำหน้า
ใหม่, คาเตรียม, เจียมเจียมจริง (ตัวเอง) ฉาเอาใหญ่, เรไร,
เอาใหญ่ ละ ใช้ชะระ, ประมั่ง, ของผู้หญิง ไปให้พัน, ไปให้พัน,
ชนเหมือนดัง เขาแดง, เล่นหัว, ไม่กลัวที่ พี่จงกต, ดน
เซตา, เท่านั้นละ ดักหนอยสะ, เรไร, ใช้อย่างพี่ พันจกรรม,
นำมด, ครอบงำนี้ จึงไม่มี, ถูกเค้า, เค้าคอยแยะ มีแต่หลาน,
ถูกน้อง, สองคนเลย ก็เหมียงๆ, ช้อนปว้อ, อย่าง พ่อแม่
อย่ายุ่งแก่, เรไร, ไปเถอะแฮ แล้วอย่าแ้ว, ด้รังๆ, กำดั่งร่อน
(เรไรเข้าโรง) จะเชื่อลุง, หรือไม่เชื่อ, ก็เห็ดอหัง กำดั่ง
คดั่ง, บ้าเมือ, ดุงเห็ดอค้อน. โตเท่าแม่, เท่าพ่อ, ไม่จ้อง
งอน จงตรง ก่อน, จงกต, ก็คนดี ๆ ๓๒ คำ เจรจา
(บันดุกับเข้าห้องใน จงกตพื้นเดี่ยวกะแทกหน้าหน้า
มุ่มบ่นน้ำใจจะไม่ให้รักให้นั่งแต่เขียนๆรูปภาพมุ่มอยู่

๑๒ ร้องใจ

เหมือนลุงนั่งคิดถึงกิดเปาะ เปะคิดบานูซั่ม ซ้ายยัง
คำๆ ไหวฤฯ กำลังนั้นเรไรวังเข้ามาข้างหลัง ด้ร่วมกอด
คอพี่สัคง ขึ้นนั่งทับตักพี่)

ตัดพ้อ ๑ (เรไร) บอกน้องนิต, เกิดผิด,อะไร
หนอ ทำหน้างอ,หงุดหงิด,ดูผิดพี่ บอกแต่น้อง,คนเดียว,
ประเดี๋ยวนี้ ซี้ๆ, บอกน้อง,อย่าควงมือ (จงกต)
ยอตรักพี่,เต็มที,พี่ ชื่น ช้อง ถึง บอกน้อง, น้องจะไป,
เข้าใจฤฯ ใจคุณลุง,มุ่ง แต่ชู้,ให้อยู่มือ พี่พาซื้อ,
ถึจิตร,ผิดไม่มี ชั่วแต่ช้อ,พอใจ,ใครพี่รัก พี่ก็รัก,
ได้เสีย,เปนเมียพี่ (เรไร) เชื้อชั้นเฮ้,ชั้นเฮ้,เซวละ
ซี้ พัดกหนะ,ละๆ คี้,จริงน้คารว น้องเสียใจ,เสียใจ,
ไหน พี่ว่า จะรอทำ,กว่าจะเหิน,น้องเปนสาว จะ
มีเมีย,มิเสียคำ,ทำปาวๆ ควรบอกกล่าว,น้องก่อน,หัน
ย้อนกต (จงกต) เกอะน้ำ เกอะน้ำ, เรไร, อาไดย
นักร ไร่หายรัก,น้องเฮ้ย,อย่าเพี้ยบ่น ดูเหมือนลุง,

คว้าน้ำเหลว?

๓๓

ยกถุง,เงินถุงบน ช้างกอด,ก้มอดัก,รักนารี น้องก็รัก,
แต่พี่จิก,มีเมียละ (เรไร) ไหนพี่จะ,รอน้อง,ครองคู่
ลูกจะยก,มรดก,ตกเราสิ ถ้ามันพี่,กับน้อง,จับจองกัน
(จงกล) พี่ก็อยู่,มิใช่จู่,ไปข้างไหน (เรไร) น้องไม่ได้,
เป็นเมีย,เสียไหนนั้น (จงกล) เด็กเล็กพูด,ด่าประคน,
ชั้นคนครั้น (เรไร) ก็ดูว่า,เข่นนั้น,ชั้นเองเฮ้อ ๆ ๑๔ คำ
เรไร (เรไรพูดประสาเด็ก จงกล จุ้นจ้าน แดงตาร)
กระบอก ๑ (ลูกคู่) ออกจงกล,ทูนร้อน,รับร้อน
เรไร ไหนเด่นห้,นางตกร,ชั้นจะเหลว ไหนส่งตาร,
เรไร,เหมือนไฟเปิด จะเหลวเยื่อ,ต่วนทะเล,ยังเป
ปรวน นึกถึงแหวน,แสนกลัด,ด้วยขัดเงิน ยิ่งร
เย็น,ก็ยิ่งราน,เจ้าหาญ หวด เกิดราตรี,ที่โรง,ตกรชวน
เชื่อน้ำคำ,อำยวน,ต้อง ค่วนไป ๆ ๕ คำ เรไร (ขณะ
นั้น ใครพูดเชื้อะโรอยู่ ข้างต่าง จงกล ยืน กอด มือ
เคঁร่า พัง เรไร เหน ชันฉิ่ง ทางโน้น ทางนี้ พัง)

ฝรั่งดวงดี ○ (เสียงอ้ายเบิ่งในโรง) นายจงกต,
คนนั้น, หลานท่านขุน มาหา คุณ, ดุง เคารพ, พบไม่
ได้ (ครูแดง) นั้นแต่น่า, ต้องการมา, หาใจ ๆ
(เบิ่ง) แก่ชื่อใหม่, (แดง) ครูแดง, ไซ้แอบปลอม
เดี๋ยวนี้อยู่, ที่ไหน, นายจงกต (เบิ่ง) อยู่ชั้นบน, ตึกใหญ่,
บรรทัดฮ้อม (แดง) ข้าจะไป, ข้าจะไป, (เบิ่ง) ข้า
ไม่ยอม เดี่ยวท่านขุน, ท่านจะบ้อม, ข้าบักฮาน ๆ & คำ
เจรจา (เถียงกันเหะเหะ ใกล้เคียงมาทุกที่เรไรจึงออกไป ดู
มาบอกพี่ว่ามานี้แล้ว ๆ ครูแดง ก็ที่ตั้ง ตั้งตั้งเข้ามา)

เจ้าเซน ○ (แดง) อย่าดูถูก, ถูกผู้ชาย, หนะนายหนะ
ทำอะ, มะเทิง, เห่งฮวดหมาย ใคร ๆ ก็, ไม่บอก, เข้านอก
ฮาน ข้ารุกราน, มาม้าง, ต่างแก้มือ บุกรุกข้า, ข้าก็มา, บุกรุก
ตอบ คิตมิชอบ, รวดกะโพ, ไซ้ค้อ ๆ ถูกสาวข้า, หา
ผัว, ได้ตัวดีฮอ ช่างเรียน ๆ, ช่างอะไร, ข้าไม่ขอ ถูกข้าเด็ก,
ข้าไม่เด็ก, เหมือนถูกคอก ข้าจะบอก, รู้หน้าหน้า, อย่าเผย,

คว้าน้ำเหลว?

๑๕

หลาน ชุน โคน,เหมือนโจร, โผนชง้อ ชื่นเตอะอะ,เจอะ
เจอะ,จะเจอพลง (จงกลเคื่องแก้วไปแล้วก็ได้สติยัง)

พูด ลักคำ,อย่าทำ, ถ้าหักหาญ ถูกสาวท่าน, มาพูด,

ต้อง ค่อสอง (แนลบ) ถูกของ ข้า,ชาย,ในปกครอง ข้า

ก็ต้อง, หวง กัน, ตามบัญชา เจ้าต้องดวง, ห่วงเห็นผด

ก็เคยตามใจ ข้าจับได้, ข้าต้องวัน, มากันหา เจ้าก็เบบ,

คนดี, มีวิชา ขึ้นชด่า, เข้าบ้าน, ฤ ร่านไป โรงคร,

จะต้องสอน, ด้วยเปรวานิง จะต้มกั้ง, เพราะผู้หญิง, จึงไม่

ไหว ถึง ชุนตุง, ทั้งตุง, เงินเท่าไร ซื้อไม่ได้, ถูก ข้า,อย่า

ทวง ถูกพ่อ, เชื้อพ่อ, ไม่ขอคบ คนบดขบ, เช่นเจ้า,อย่า

เขลาหลง จงเลิกกัน, วันนั้น, ก็กล่าวปลง ใจขององค์,

อาจผวา,ไปหาตาย ฯ ๑๕ คำเจรจา (จงกลโกรธเคืองตั้ง

ว่าครูอยากทำอะไรก็ได้ตามใจจะบอกให้แต่จะดีออกขวาง

ในระ หว่าง ชาย กับภรรยาที่ ให้คำมั่น สัญญากันแต่นั้น

ไม่ไหวดอก อยากเคารพครูเหมือนพ่อตา แต่
ต้องขอเชิญกลับเสีย ที่เพราะที่นี่ห้องของคุณลุง ตัว
จะขอพึ่งจากปากรทวยเอง ครูว่า พังไม่ได้ ดอกว่า
จะพังให้ ไต่ คำนวณ ครูลืมเสียได้ ธรรมชาติตัวใจไป
ทางไหนก็มีกรรมดีที่ จะมอบกายตามได้ ปล่อยให้
รทวยตัดสินใจดีกว่า ครูว่าแน่แท้ ได้คิด มาแล้ว
รทวยรู้ ศึกษาคาของตัว จึง ขึ้นรถไฟจากกรุงเทพ ฯ ไป
อยู่พิศณุโลกกับขุนอินทรี ญาติของเขาแต่เข้ามาตามปรารถนา
ข้าณะให้ ไปพักเสียแล้ว ข้าอยากให้กลับเมื่อไหร่
จึงจะกลับเข้าใจใหม่? จงกล่าวชัด กำลังเถียง
กันเอะอะ เรายิ่งเข้าไปบอกลุง โฉมต์ ออกมา)

พรหมณ์ตัดน้ำเต้า ๑ (ชเวง) ฉะๆ ฉะ, เลี้ยงหมา,
กำอำนาจ ทำเกรียนกรวด, บ้าน ข้า, ศาสนิกหาย (แดง)
อย่าพูดพูด, หาดานทำนุ, ทำงุ่นวาย ไปปั่นบ้าย, บ้านผม,
สมญาใจ (ชเวง) ไม่รู้ ไม่ชี้, ไม่ชี้ที่, เปน โรงศาล นี่เปน

คว้าน้ำเหลว?

๓๗

บ้าน, ของกู, รั้วๆ ไม่ (แฉลบ) พูค ตี้ๆ, ซี้ท่าน ชุน, วุ่น ทำไม
(ชเวง) ไบไบไบ, เบิ่งอยู่ไหน, ญตไปที่ ๑๔ คำเจรจา (เอะอะ
กัน ย้ายเบิ่งขึ้นมากว แฉลบเห็นเตี้ยทำก็เบ็ดเข้าโรง)

สตายง ๑ (ชเวง) ไม่ได้การ, หลาน จงกต, กาหลนัก
ถ้าเจ้ารัก, ดุงเจ้า, ละเราขอ อย่า คบค้า, สมาเป็นตา, พนน้ำ
พนอ ดุง ย้าย พ่อ, ซาคีเหี้ย, เตี้ยสกล ถ้า ไม่เชื่อ,
คำดุง, ขึ้นย่งงก ก็อย่าเอา, มรจก, ตกได้ดุน แม้น
แต่งแก่, แม่เร ไร, จะให้ทุน แม้น ขึ้นวุ่น, เขญไป, เตี้ยให้
พัน ๑๒ คำเจรจา (ตุใหญ่ จงกต ก้มหน้าสอ้นเร ไรร้อง
ให้ดุง ดุนกตบเข้าเรือน)

ตั้งเมือง ๑ (จงกต) แม่รทวย, พ่อผวย, ไปเมืองเหนือ
ดุงก็ เหลือ, ขับได้, จะให้ป็น ไม่ม่พ่อ, มีแม่, เหลือแต่ตน
จะยอมทน, ทุกข์ซ้ำ, ไปทำไม ไร่หึงสาว, ผ้าขาว, ที่ปาน
กัน ย้อมศรี โทน, ไปนั่น, หันไม่ไหว พ่อแกดังพรวก,

อยากจะหยั่ง, ให้แปรใจ เหมือนแก่งไถ่, ดีทัม, ต้อง กลับ
แปร ส่งสารเขา, รักเรา, เขาจะเป็น ต้องเสียคน, กมลหนอง,
เป็นสอง แผล จะขอตาม, หามมิให้, ไครวังแก เป็น
มนุษย์, สุดแท้, แต่บุญกรรม ฯ ๖ คำ เจริญ

(รู้จักพระสยามมหาพิชัยมหาดไทย จะขายของ เป็นคำ
รทไฟไปพรุ่งนี้ แด่อาษาทำการอยู่นั้น บ้องกัน รทวย
มิให้เสีย คน)

บ้าน ๑ (จงกลดงกราม) พระเดชพระคุณ, ๆ ดุง,
นำรูงมา เป็นกำพร้าว, ชุผ้าห่ม, อุปถัมภ์ ขอกราบดา,
ฝ่าเท้า, กราบ แล่นช้า จะขอจำ, บุญคุณ, ทูลเกษไป
ส่งสารแก่, แม่ไร่, ใจสั่นๆ แต่คุณดุง, เลี้ยงรัก, ผลักไม่ไหว
เป็นกำพร้าว, ดันคุณน้ำ, นำเอา โดย ทำใจได้, ไร่น้อง,
ที่ค้องดา ฯ ๔ คำ เจริญ (สื่อนเรไร แอบฟังร้องให้ วังมา
กอดที่ถามว่าจะไปไหน ก็บอกตามจริง ถามสันดา
โดยน้อง ๆ ก็ว่าชาตินี้เห็นหน้ากันสองคนเท่านั้นเป็น
ไม่ดื่ม น้องต่อว่า ไหนว่าจะรอแต่งกะน้อง พี่ก็ว่า

คว้าน้ำเหลว?

๑๘

พูดอะไร สัมปตน์ จะไปนั่งยึดไว้สมบัติ นื่องก็ร้องให้
ไปบอกคุณลุง ๆ คำเชื้อต้อยข้างในจงกลกัณฑ์ สัมปตน์
เรไรจึงมาทางนี้แล้วร้องให้ลุงช่วย จงจงกลกลับไปก็)

บีตม่าน

ชุดที่ ๓ (ไปเหนือ) ฉากถนบ้าน ชุนอินทร์เมือง
พิศณุโลก หน้าเรือนหมู่ใหญ่เวลาห่างจากฉากก่อน
๒ ปีเศษ ๆ ตัวละครมีนายจงกลเยี่ยม ๆ มอญ ๆ)

โยนดาบ (๑ จงกล) ต้องมีกว่า, มาดิด, พิศณุโลก
ไม่ฉายโชค, แสงครวญ, กำศวนหา รทวยพี, หนีดับ,
กับดรา ไม่รู้ว่า, หลบซ่อน, นครโต พระสยาม, ส้มสหาย,
หมายพึ่งพา ช่วยเมตตา, ตกแต่ง, ตำแหน่งให้ ผู้ช่วย
ทบวง, ข้าหลวง, มหาไทย เงินเดือนได้, พอ ๆ, ขอล
กาย ชุนอินทร์แก่, คุณแม่พา, ที่ปรานี ยอมจะยก,
บุตรี, เหมือน พี่หมาย กระเด็นหน้า, จระหวาห์, อรารคาย
จึงเมียงบ่าย, ผิดหวัง, พังรทวย ฤๅอยู่นี้, รัชช, เคียวคค

๒๐

ไปเหนือ

หลุดก ยิงพัง ออก, กริ่ง ๆ, ยิงรหอย ชาวบางกอก,
ออกเพื่อ, เหลือเชอ อวย ผ่านางด้วย, รทวยเห็น, เดิน
ประจำ บ้างก็ว่า, หายหน้า, กว่าจะงมี โอยออกพี,
เกลื่อนกัณ, ด้มความ หว่า แม่พ้างแพว, แก้วเหนือ, กัณ
กรรม พชื่นช้า, เต้นที่หตง, พังกต ๑ ๑๒ คำ เจริจา
(เห็นยายเท็กเดิน มากี่เรียกมาซัก ถึงรทวยแกบออกเบ็ด
ไม่รู้จักมัจฉี หญิงฤาชาย ก็ไม่รู้ เราเมื่อไรจะ
แต่งงาน พอคุณแม่พาตงมาเห็น ทักเรียกเข้าไปพุดจา
ร้องเรียกถูกสาวว่าพี่ช่วยมาพ้างแพว ก็ตงมา ชุนอินทร์
เรียกเมียก็เตย กับชุนไป ยายเท็ก นั่งอยู่ด้วย)

ร้องเพลง ๑ (เท็ก) คุณผู้ช่วยก็ ด้วยเหมือนแก้ว

คุณนาย พ้างแพว ถึงมเหมือนทอง แม้นทำเรือนรับประ
คับกัน ประเดรัษฎ์ฉันฉันไม่มีต้อง เหมือน อาทิตย
เหมือนจันทร์ทกตางวันทกตางคืน เมื่อไรจะกัณเข้าห้อง คน
แก่คนแก่ คอยเฝ้ามอง ไม่อระนอยเตยเตย ๑

คว้าน้ำเหลว?

๒๑

๑ (เท็ก) ใจ คุณคะ คุณขา คุณผู้ช่วย จะว่า
ยังใจ อย่าเอาแต่ ยึดกริมีใจ คุณ นาย ก็ชอบ กด
อย่าอับ อย่าอาย ยาย เท็ก เมื่อไหร่จะเบิก ถก ษับน
แต่น้ำหนาว น้ำร้อน จน จะยื้อน น้ำฝน เขี่ย
เชย ๆ (พา ออก)

๑ (พา) นั้น ยาย เท็ก เบิก ๆ อะไร ไหนว่าไป
ใหม่ อีก ถึ อย่าต้อ ถก ษั หนายาย ถก ษั ษาย
เต็ม ที่ ตเถิด ผู้ ช่วย เอา แต่ ช่วย แต่ เชน คุณ พี่ มา
นำ เชน คุณ พี่ ให้ ชด น้า ร้อน บ่อน หนัก ไม่ ยัก ออก
ปาก ตู ษั เขี่ย เชน ๆ (เข้า โรง)

๑ (เท็ก) ฤายาย มา รุน คุณ ยาย เอา เถิด ยาย
จะ หลบ ยัย เถิน งาน เอา แต่ ชาม ชวย เตี้ย แรง คุณ ผู้
ช่วย มา พบ เขอก นี้ ถ้า มา หา คน อื่น คุณ นาย มี ดิน เตี้ย
ส่นบ รัก เรอ ฤาก็ รัก ยัง ใจ มี ยัก ประจบ เขี่ย
เตย ๆ (เข้า โรง)

๐๑ (จกต) ทำดาวแก้ว, พ้างแพวอ้อย, จะเคยตัว
 วนอย่างถั่ว, อย่างยา, หายกาหลง หมายถึง ฝากกาย, หมายถึง
 มาก, ฝากกรรมล หมายถึง ฝากคน, ฟัง พระคุณ, ท่าน
 ขุนอินทร์ (พ้างแพว) ชาวบ้านนอก, ขอกนา, ไม่กล้ากถาว
 เหมื่อนแม่สาว, ชาว ค, ะน โกสินทร์ ฉันทกถาวบุญ, คุณ
 ผู้ช่วย, อดยยามชิน แล้วจะบิน, บางกอก, ข้าชอกใจ
 (จกต) โอ้เมื่อนี้, ไม่เคยมี, เคยที่รัก ไม่รู้จัก, สูง
 สิ่ง, ผู้หญิงไหน เห็นพ้างแพว, แวดเหมาะ, ก็เจาะใจ ฝาก
 ชาติ, ถนอมขวัญ, จนวนคาย (พ้างแพว) มันเหมื่อนว่า,
 บุญนักหนา, สัญญานิด ถ้าคุณ ผิด, คำพูด, บุคคลตาย
 ให้คุณ คั้น, แด้น, อันตราย ไม่เคยสร้าง, เสน่ห์ ประวิง,
 ผู้หญิงใด (จกต) เขาสัญญา, สัญญา, แล้วเลี้ยวต
 อย่างหลง จ้า, กถาปด, สบถได้ สัญญา สัญญา, อะไร
 กัน, สำคัญใจ รักพ้างแพว, แล้วไม่, คนใครเปน ฯ ๓๒
 คำ เจริญ (เย้ายวนกัน ขุนอินทร์ คุณแม่พา ยาย

คว้าน้ำเหลว?

๒๓

เทิดต่างเขมร แต่ต่าง ได้กันกตวจะกระดาก ขณะ
นั้นขุนไกรดาศมาเห็น ว่าอ้อจงกลอยู่นั้น ครั้นเห็น
ผู้หญิง อยู่ด้วยก็กระดาก พังแพวจะขึ้นเรือนคุณ
แม่ ส่วนตงมาเรียกกายเทิดมานั่งเป็นเพื่อน จงกล
ก็ตรงมาจับมือขุนไกรดาศ)

นาครพิพัทธ์ ๑ (จงกล) ถึงเมื่อไร, ยัง ใจ, ในบาง
กอก (ไกรดาศ) ต้นกอก, ตูตคร, กระฉ่อนเด่น นาง
เอกฉื่อ, ชื่อรหัง, ตงประเด็น กันยอมนเซนต์, ชื่อบั้ง, ตก
รางวัด (จงกล) คนใหม่ๆ, ชื่อรทวย, คนด้วยเก่า (ไกร
ดาศ) ใครอีกเก่า, ก็รทวย, คนด้วยนั้น ที่เก่าว่า, มาเหนือ, หดง
เชื้อกัน ไปพื่อน, แพ้เขา, เขากระแก (จงกล) เขาจะ
โก๋, แล้วมาโก๋, พาโตเพื่อน (ไกรดาศ) ไม่มีเพื่อน, ตูกคร,
กันรู้แน่ แวะ ไปเยี่ยม, ชุนชเวง, กันเองแท้ ทำนชัก

แต่, เวียง หลาน, แต่งงานแล้ว ๑ ๔ คำเจรจา (แต่เรื่อง
 บาง กอกต่าง ๆ ว่า แวะมาบอก ชาวเขาว่า ยกมาอยู่
 จงกตว่ายังดอก แต่ไม่ช้า เดียวนี้ ยังอยู่ กระพระ
 ดยม หลวง ไกรศาสตร์ ไป คุณแม่เรียก ไป ชัก
 ขณะนั้น อ้ายโตงกเข้ามามอง เห็นจงกตก็เรียก จง
 กต ตั้ใจ รีบไป ถามว่า มาอะไร ใครว่า มาอะไร พ่อครู
 ถึงเดี๋ยวนี้ ถาม รทวยสบาย ๆ ว่า เจ็บ จะตาย ลูก
 ไม่ขึ้น มาจะเข้าต้องบ่แล้ว ถามไหน เขาว่า เถื่อนนครว่า
 ไม่จริง นั่นอีกรวนเขาผิดชื่อ รทวยต่างหาก ว่า พ่อครู
 ใช้ให้มาดู จงกตว่า ไหนว่า รทวยมาเมืองเหนือ โตงก
 ว่า ชักให้ให้ นะ ถามว่า มา รุระอไรกัน ก็ ว่าจะมีเรื่องอะไร
 ไปละ พ่อครูจะคอย จงกตจะไป ด้วย คุณแม่เรียก
 มาถาม ก็บอกคุณแม่ดีใจ ตะ โทงกบอก รุณอินทร์ ว่า พ่อครู

คว้าน้ำเหลว?

๒๕

แนลบ ญาติของเรา มา ท่าน ชนดี ใจ เอะอะ ให้ ยายเท็กเขา
เสียดาตบได้ถูกดาว หาน้ำท่ามาเอะอะ ไม่ทันไร พ่อครู
ประคองเก้าอี้ โดงกกับกุด หามรทวยนอนแบบเข้ามา
จกถ ดึงผาเข้าไป กราบ ท้าวพ่อครูยิ้มเย็น ๆ พ่อเห็น
รทวย ก็ ผวาเข้าไป จับ มื้อยัดไว้ ต่างร้องไห้ พวกเมือง
เหนือ ต่างคิดถึงพ่อครู ไปนั่งยกมือไหว้เจ้า ของบ้านแล้ว ก็
ยังอยู่)

แปลกหู ๑ (จกถ) คุณพระ ช่วย, รทวย พี่, ใจดำ
จงตามหา, เมืองเหนือ, จนเหลือ ทัว ต้องไปเค็ช, ทุเรศ
เพื่อ, ไม่เจอดัว พี่ก็มีว, หัวบั้น, ไม่พรันดวง (รทวย)
ทั้ง หนึ่งสี่, ฤา พ่อ, ก็คอยกัน โอยอกฉัน, ยากแค้น,
แต่จะห้วง วัจากพ่อ, พ่อถ้อ, คุณ แสบทรวง ข้าจะ
หนอง, เด่น ๓๓, ช่อนใจ เขียว เดียว จะยก, ให้คุณ

๒๖ ไปเหนือ
พระ,คุณ หดวง'ฮ้อ เดียวเจ้สัว,มิดเตอร์,เพ้อถูกเขย
ใจฉันได้ย,ตเหยด้วย,เดยไวยเดย แทบจะเงย,หน้า
เขมัน,ไม่เห็นคุณ แต้งอ'พ่อ,ขอมา,กว่าแด่นพัก จนฉัน
ซัก,ปลงบ๊ๆ, จ้งกดับวุ่น ขึ้นรถไฟ,เอะอะ,เตชะบุญ พ่อ
การูญ,ให้ตาย,ส่มหมายไว้ คุณมีเมีย,เสียแล้ว,ญายังชะ
(จกต) เปด่าๆยะ,เมียไม่มี,เตยที่ไหน เอาแต่ทุกซ์,
กรุกกรม,รทมใจ จอดอาไถย,รทวยพี,ไม่มีคตาย (รทวย)
ชอบใจคุณ,บุญรทวย,ถึงม้วยมิด เชื้อดวงจิตว,ตู่ตวรวรค์,
ส่มนั้นหมาย จกตชา,จกตชา,ทวยดาตาย (จกต)
ขอตะตาย,ชีวิต,ตามคิตทวย ๑ ๓๒ คำ โอดเจรจา (ขุน
อินทร์คุณแม่พยายเท็กพังแพว ออกฟัน)

ทุบมพร้าว ๑ (ขุนอินทร์) เอ่อ'นั้นใคร,คนใช้,ไปใน
ร่ม (แดดบ) ถูกของผม,คนท่านผม,ว่ามันด้วย เจ็บ

คว้าน้ำเหลว?

๒๗

มาตอง, ปีกว่า, ซากาช่วย (พา) เขามาด้วย, ทำไม, ไข่จะ
โตรม (แดงบ) ไม่เอามา, ตาตั้ง, กระทั่งซัก ทุราย
ทุรน, พระวน พระวัก, เหลือหักโหม นั้นฤแม่, พ้างแพว,
เหมือนแก้วโคม ใส่น้ำโคม, ะนศด้วย, ส่วยพอดัว (พา)
ไหว่น้ำแก้ว, ฤพ้างแพว (พ้างแพว) ไหว่น้ำแก้ว (พา)
บุญเขาหนะ, พ้อครู, จะสู้ผัว คุณผู้ช่วย, ด้วยเธอ, เพื่อ
เมามัว รักเสีย นัว, อ้วนอ้วน, ต้องผ่อนตาม ๆ ๘ คำ
เจรจา (ต่างเด่ากัน ตามจริง ต่างพื้น จงกต มือทำวเพื่อย
แทบแทรกแผ่นดินไป)

แขกผู้ ๑ (แดงบ) ข้าย จงกต, คน รยำ, หย่าเป
เปริยว กุเสียเที่ยว, พาตุก, มาตุก หยาม (อินทร์)
คุณผู้ช่วย, จงกต, คน มุมมาม เรา ชุ่มชุ่ม, ตามนรก,
โกหกตาย (พา) ข้ายผู้ช่วย, หลงชวย, ถูกตำ

ให้ ไต่ ห้ว ไป, ให้ ถีบ, อ้าย ฉิบหาย (เท็ก) ผู้ดี
 ได้, ยังไงดู, เป็นผู้ร้าย หากคุณนาย, อายฮอด, จ้งวอด
 คัว (พ้างแพว) ไม่เคยพบ, เห็น ดัก หน, คนปลิ้น
 ปลัดอื่น สาดระวอน, ปลดฉมัง, กระทั่ง ห้ว (รทวย)
 จงกตหนึ่ง, จริงของเขา, ฤาเรากตัว คุณใจชั่ว, ถึง เช่น
 ว่า, ฤาชาคุณ (จงกต) พี้ผิดร้าย, ธิบายไป, ใคร
 จะเชื่อ เปน อ้ายเบื้อ, โยเก, เนระกุน (อินทร์)
 หาก รู้ทัน, หาไม่บั้น, กันเป็นจุต (พา) เคชะบุญ, คุณ
 พระ, ร้อยชะมา (เท็ก) ฮู้ ฮู้ ได้, ไป ให้ พัน, คน
 กะลือ (พ้างแพว) ไร่ พาซื้อ, ถือ มนุษย์, ไม่ มุสา
 (รทวย) เกิดรทวย, มั่วย ตี, หนีมารยา (จงกต) พี้
 ขอลา, โลกตาม, ห้าม ไม่รอ ๗ ๑๐ คำ เจรจา
 (คุณแม่พาพ้างแพว ต่างไปรุมช่วยพยาบาลรทวยส่งสาร
 ผลักจงกตห่างวนมาชนาบ ชักว่าตัดใจเสียจะอยู่กะใคร

คว้าน้ำเหลว?

๒๘

ถ้า ช้าง รทวย ก็ว่า รทวย ช้าง พ้างแพว ก็อ้อมแอ้มว่า
พ้างแพว เขาก็บอกกัน ดักคอพร้อม กัน หมด ทำเฉย คอบ
ว่าพ้างทวย เขาเฉยให้ได้เพ็ดกำลังคุณ พ้างแพว
ร้องให้ ขึ้น ว่าแม่รทวยขาดใจเสียแล้ว เฉยต้นกัน มา
จงกลนาบั้งเขาผลัดโกงกพ้อครุร้องให้ โย พ้างแพว
ด้วย ยายพาเฉยผละม จงกลร้องให้ยายเท็กได้ค่อย
ชุดมนุกันก็พอ)

ปิดม่าน

ชุดที่ ๔ (เชื่อน้อง) ฉากถานบ้านขุนชวงในกรุงเทพ ฯ
ตัวละครมี จงกลเดินเข้ามาเพลาราตรี

เหลืองอ่อน ๑ (จงกล) กรวมบรรดาน, ส่งสารตัว,
มัวละพรา ทำใจเบา, ค่วนได้, นี้ร้ายหนอ มันเฉยผิด, ที่
ละนิค, ผิดใหญ่พอ จะกตก, เปนปด, เปนคดโกง เมื่อ
เหตุร่วม, รวมความ, ตามเสียแล้ว เหลือจะแผ้ว, เหลือ
จะทาง, ให้ต่างได้ เห็นชั่วช้า, แทบจะคร่า, เข้าหาโง

เถิดยอมโยง,เสียที่,ดีกว่ามีน คุณลุงฉัน,วาทา,ถ้าเราได้
 แต่งเวโร,มรดก,ยกให้ฉัน บ้านฉันนี่,ต้องเป็นสาว,
 คราวอยู่กิน ถอนมรดก,ฉันเสีย,เพราะเสียที่ ๑ ๒
 คำ เจรจา (เห็นฉันเสียเรียกมาถามเราไรอยู่ไหนคุณลุง
 อยู่ไหนฤาไร ตอบแต่ไม่ทราบหมด นอกจากถาม
 ถึง ข้ายเบ่งว่าอยู่ ไซ้ให้ไปบอกเราไรมาหาที่ ก็
 ว่าไม่ทราบ จนฉันเดินมา จะขึ้นคักพอซนตัวเอง ส่วน
 ลงมา)

เยรา ๑ (ชเวง) หะหะหา,ไปไหนมา,หนาพ่อหลาน
 ไม่เหยียบบ้าน,ละยังง,ไฟต์มานี้ โหหายหน้า,คำดา,มา
 สองปี อยู่ดีๆ,ก็ไผ่,ไรเข้ามา แม่รทวย,ส่ง
 พริ้ง,หญิงนางเอก อภิเศก,ส้มทวง,ฤา ยังหา เนี่ย
 นัยน์,อีกเหมเต่า,เจ้าปัญญา เออวิชา,ช่างเขียน,เรียน
 ฤาทัง (จงกต) ยังไม่มี,ภรรยา,หามีได้ (ชเวง) คุ่อไถย,
 รทวยถอด,จากขอดหญิง ฤาไปไหน, (จงกต) ผมไม่,

ทราบจริงๆ ผมเกิดออกกั้ง,ทำงาน,กรรมพนท (ชเวง)
มีราชการ,แถวร้าน,มาทำไม (จงกต) มาเยี่ยมได้,ท้าวหวัง,
พึ่งเหตุผล ทั้งคิดถึง,เรไร,ใจทวน คงเป็นคน,
รุ่มราว,สาวส่มใจ (ชเวง) อย่าเป็นห่วง,มันกะหลดง,
อมฤตย์ จะแข่งพฤษ,จิกายน,มกตได้มย อี้ตัว
เว้ย,เฮ้ยบอก,หนูเรไร มาหาพี่,หนอยก็ได้,โยจะกตวิ
(จงกต) คุณลุงว่า,จะวิวาท,คราเป็นสาว มันกะ
เกด้า,กะผมเง,ไผ่มีผัว (ชเวง) พ่อไม่รอ,ซ้อย่ง,นง
ถุนัว ปล่อยให้ตามเพดง,เกรงจะซัว,ไว้ตัวคน ๆ ๘ คำ
เจรจา (จงกตหน้าเตี้ยเรไรลงมาเห็นพี่ไหว่ดับคหน้า
คาคดอ หน่วยลุงปลดอบเขาไม่รอเรา ๆ ก็มีผัวแล้ว
หลานเฮ้ย)

ศกปลา ๑ (จงกต) อ้อๆ ใจ,เรไรนี่,จ้เที้ยวหนอ
ให้พี่รอ,แถวเจ้าเร,ระหระหน (เรไร) เตี้ยตัญญา,กตบ
มาว่า,เฮ้ยพิกต (ชเวง) ไปว่าคน,เช่นนั้น,ซันตุใจ นิ่งเตี้ย

หลาน, พ้องพาด, คนด้านนี้ จะเสียชื่อ, ท่านหลวง, จะทวง
ได้ (จงกต) จนบ้านนี้, เมียพี่, มีเมื่อไร (เบิ่งวิ่งมา)
หลวงไกร ทัศ, ฝากท้ายให้, นี่ขอรับ ฯ ๔ คำเจรจา
(ขุนเชวงอ่านแล้วหัวเราะ)

กลุ่มโปง ๑ (เชวง) อ้าย ครูแดง, ทำแสบ, ปล่อย
แบบยนต์ พ่อจงกต, เพ้อฝัน, เต็มหรับ ฯ ไปอยู่
พิศ, ธุณ โดก, ถูก โขก ยับ จึงวนกลับ, มารวัง, หวังอะไร
นาง พ้างแพว, แฉวยัง, นางรทวย แต่ถ้วนด้วย, เด็ดฟ้า,
หาไม่ได้ ถูกเขาเฉก, เสดดมนุษย์, ถูจรรไร เชิญพ่อ
ไป, พันบ้าน, เกิดหลานดู ข้าว่าไว้, ถูกใจ, จะให้หมด
นี้พ่อปลด, อด ๆ ร้อน ๆ บั้นออกยุ่ง (จงกต) โห้
ผมผ่า, ออกได้, ชักได้พุ่ง ไม่ได้ปรง, เท็จหลุดอก, มาบอก
เถย (เชวง) รทวยตาย, กลายว่าไป, ไหนไม่รู้ พ้าง
แพวกุ, วิวาทับิด, แกดงบีดเฉย (จงกต) ก็คนตาย, ไป
ไหน, ใครจะเคย ครั้นจะเขย, ว่าไปเกิด, ถัดเมื่อไป

พ้างแพวนั้น, มันไว้, ไม่ได้เสีย บอกว่าเมื่อย, อด ๆ, ก็ปวด
 ไม้ (ขเวง) ฉา ๆ พ่อ, หมอความ, อารามโว ข้าไม่
 ได้, พ่อละพ่อ, ข้าขอเชิญ (จงกต) ไปรดสักที่, พุ่งนี้,
 ขึ้นรถไฟ รีบกลับไป, พิศณุโลก, ไม่โยกเยน (ขเวง)
 บนดึกช้า, นั้นไม่น่า, จะนอนเดิน ไม่เจริญ, คาหุ, อยู่ทำ
 ไม (จงกต) ถ้ายังงั้น, วันนี้, เสียชีวิต อย่าหน้าหัว,
 ขอบ, อยู่เอาไครย กระต่อนพัก, สักคืน, หน้าตื่นโย (สิด)
 ไม่ได้ไม่ได้, ชื่อนักถัว, ผัวหึงเขา (จงกต) ภูไม่ปล้ำ,
 คอกอี้ย่า, มะหยึดเวัย (สิด) เมืองจะเพี้ย, ว่าชวน, ไป
 กอนเรา (ขเวง) เอาเถอะหา, หน้าถ้ง, มั่งเงา เสียที่
 แคว, แม่เจ้า, เขียวเข้านอน ๖ ๑๖ คำ เจริญ (ลงชวนเรา
 ขึ้นหยันขึ้นเรือน อ้ายเมืองก็ชวนอิดีมาไหว้อวดจงกต
 นังเจ้าอยู่ที่แควพอราศรีอ้ายรัชชาก็ชวนกัน เข้านอน หยอกซี

มีแก้วน้อย ๐ (จงกล) น้ำแค้นตัว, ชั่วช้า, ประดาเดี่ยว
หนึ่ง ตองต้าม, ตะกตามเมื่อย, เลี้ยชย่อน ความน้ำเหว, เหว
ถุ่น, หมดทุนรอน ไม่พบท่อน, น้ำแขง, แอ้งเอ็บใจ ยุง
ก็ กัด, ดำระพัด, จะดำบาก นอนพื้นฟาก, ฟังเคย, เชนยไม้
ครั้นจะโทษ, โกรธ รุง, ฟุง ๆ ไป ก็มี ไซ้, ผิดทำน, เรา
พดำนเอง แด่นเดี่ยวคาย, ด่ายใจ, เรวไรน้อง จะร่วมห้อย,
หดวงเธร, เหวรช่มเหง (ถูกลูก) เพื่อนวันทด, ตัดหวัง,
อยู่ดั่งเวง ช่อนธารมณ, ถ่มเขลง, ก็ หดับเคย ๆ คำ
กระ (เรไรย่องมาถูคคอยมของอยู่ไกล ๆ เข้าไปนั่ง
ข้างหลัง ปลุกพี่ จงกลตักบัค นึกอ้อสิว)

พรหมณัดค้ำน้ำเต้า ๐ (จงกล) ชีระย่า, คดำอโร, ไซ
ช้ายเม้ง หน้อยทำแข็ง, ขอนอน, แดรงอนเคย เลื่อตู่ดี
ชีปะคิ้ว, อ้อสิวเฮ้ย ชาติอ้อเคย, แดกกิ่ง, หนิงชีรว (ถูกลูก)
ปากเพี้ยพูด, จมูกตู่ค, ตุ่นรพั้ง น้ำอบปรุง, จรุงจิตร,
ผิอ้อสิว ดองคดำมื่อ, ฤก่นุ่ม, ทุกฐมนัว ถมฉิว ๆ, ชื่น
สุรา, ถ่มคาตุ (คกกถึงปลาจี้)

นั่งจ้องแก้ว, จ้องเต่า, เหม่าว่านั่น หัวอกตัน, จันทัก,
อยู่ตักครู (จงกล) โอเรไร, ไรทเด่น, มาเด่นชู้ ไม่ได้
ไม่ดื่, มีคู้, ตู่วัย (เรไร) ก็กวนคู้, จะตู่รู้, ยังไงพี กะคู้
มัน, ชนจริงนี่, ถูกไม่ได้ (จงกล) นี่จงกล, คนละครวง,
หลวงอไร ที่ดูให้, เรไรพนอ, เปนทอพื้ม (เรไร) หลวง
อมฤตย์, ฉิน ก็ยัด, มือหลวงนั้น (จงกล) ข้ามือฉิน,
ฉันทมึง, กำดั่งปดิม (เรไร) ฉินไม่หลง, จงกล, และคนฉิม
คล้าย ๆ คิม, บรันเหล้า, เมาเด่นไซด ๆ ๑๐ คำ เจรจา (ว่า
ส่งสารเคยฎาณอน ยังไปนอนบนเรือนเถิด ว่าดูห้าม
ดูห้าม ยานอนเรือนดู ไปนอนห้องรับแขก ฉิน ๆ ไม่
ห้าม ว่าคู้มันมี เจ้าว่ามีก็คนนี้เอง เคยบอกว่า
ดูต้อเด่นนะหลวงอมฤตย์ก็คือจงกลเอง ดูทราบ
จากศาลาเวรว่าเทศาภิบาลขอให้เป็น หลวง จงกลว่า
มีน้ำจะเจ้าคุณเทศาได้มาว่าจะให้คน ไปบอก แล้วเคยดี
ใจขอโทษสวระภาพ)

ขึ้นพดด้พบดา (จงกต) ที่ ผิดหนัก, ไรมิพัก, จักโกกรช
 คอบ ที่ขอขอบ, ใจอ้อ, ทั้งขอโปรค อไทยผิด, ที่ที่
 ผิด, เพราะฤทธิ์ไซด จะดงโทษ, เพียงใด, เต็มใจยอม
 (เรไร) ที่ถูกดง, โทษโทษ, ไซ้ขอแล้ว ถึงนอนแกร่ว,
 กตางแจ้ง, แกล้งให้ผอม งั้นใครผิด, ปลัดพยศ, ไม่ขอคอบ
 ที่เหมือนด้อม, กวางมนุษย์, คุกให้ทราบ(ถูกคู่) หนุ่มประ
 คอง, น้อยสาว, ผ่านสาวคี่ สาวอนารก, เสน่ห์พี่, ฤดี
 หวาม แสงโสมส่อง, ส่องครุณ, ดมุดงาม คดอกัน ช้าม,
 ส่นามหญ้า, ขึ้นมาเรือน ๑ ๖ คำเพลงสุดสงวน (เจอ
 ดุขข้างเรือนดง กราบเท้าขอโทษ)

ประเทศ ๑ (ขเวง) ไปเถิดหนา, ดุจไม่ว่า, รักษา
 ศักดิ์ หลานสับดี, ดุจมั่ง, ดุจก็เผื่อน มันทำ
 ตาม, ความประสงค์, เจาะจงเคื่อน ดุจไม่คิด, บิดเบียน,
 เขื่อนเอาความ ดี ต้นยัง, ฐูปถาค, ปราชญ์ฐูปถัง

คว้าน้ำเหลว ?

๓๗

หาดาน ก็ยัง, เปนมนุษย์, เหน่ สุดห้าม งาม อยู่เย็น, เปน
สุข, ทุก โมงยาม ถึงฤกษ์งาม, ยามดี, ได้วิภาห์ ฯ & คำ
เจรจา (ให้เวโรพาฬ ไปหาที่ให้นอนเสียเถิด คู่
หาดาน ก็กราบขึ้น ไป ถูขำเคื่อง ๆ พอดับตัว ก็หัว
ร้อ เหอ ๆ ๆ ๆ ข้ายเบิ่งตกใจร้อง คโมย ปลุกอัสติ
ควา พลองตื่น ฝันว่ามา ท่าน ชุน ร้อง ฮ่า ๆ ๆ ๆ ก็พอ)

บิคน่านจบเรื่อง

ศุภมัตตุ

